

— ክፍል ስምንት —

አባሪዎች

በዚህ መጽሐፍ የተጠቀሱ የእንግሊዝኛ ስሞችና ሌሎች ቃላት

ሁለትዮሽ አማኝ	መቅደንዮስ..... Macedonius.....301
Binitarian/ባይኒታሪያን	መቅደናውያን....Macedonians299
ሁሉን ችይነቱ	መተላለፍ
omnipotence/አምኒፖተንስ	imputation/አ.ምፒዩቴሽን
ሁሉን አዋቂነቱ	መቶዲስት.....Methodist.....157
omniscience/አምኒሺየንስ	መገለጥ.....Revelation/ረቨሌሽን 71
የሄልቨቲክ እምነት መግለጫ	ሙል፥ ኤች. ሲ. ጂ.
Helvetic Confession.....307	Moule፥ H. C. G.136
ዘሪሰን፥ ጄ. ኢስት.....	ሙዲ፥ ዲ. ኤል. Moody፥ D. L. 244
Harrison፥ J. East.....242	ሚስቲክ*
ዘንድሪ፥ ጀርጅ..Hendry፥ George.325	ሚስቲሲዝም*
ህዊትፈልድ፥ ጀርጅ	ሚስቲኒስ.....Mysticism149
Whitefield፥ George310	ማርሽ፥ ኤፍ. ኢ.Marsh፥ F.E. ...42
ሆርን፥ ታመስ.....Horne፥ Thomas.100	ማኪንታሽ፥ ሲ. ኤች.
ሆጅ፥ ኤ. ኤ.Hodge፥ A. A.57	Mackintosh፥ C. H.43
ሆጅ፥ ቻርልስ.....Hodge፥ Charles25	ማይሊ፥ ጃን.....Miley፥ John283
ለዘብተኛ*.....Liberal/ሊበራል 19	ማፈት፥ ጄምስ....Moffatt፥ James ..154
ሉተር፥ ማርቲን*...Luther፥ Martin150	ሚላንክቶን.....Melancthon.....308
ሉተራውያን/ሉተራን*....Lutheran..148	ሞራን፥ ኬረን.....Moran፥ Keiran ..121
ላምበርት፥ ጄ. ሲ.	ሞራቪያን*
Lambert፥ J. C.223	ሞናርኪያኒዝምMonarchianism...298
ሌማን፥ ፓውል.....Lehman፥ Paul...327	ሞንታኒስ*
ሎጂክ..... logic	ሞንታኒስ ትምህርት*...Montanism297
መሊንስ፥ ኢ. ዋይ.	ሞንታኒስትያን*.....Montanists298
Mullins፥ E. Y.....108	

* ይህ ምልክት ቃሉ ወይም የቃሉ ተመሳሳይ “የሥነ-መለኮት ትምህርቶች መግለጫ” በሚለው ክፍል ትርጉም እንደተሰጠው ያመለክታል።

የሞዳሊዝም ትምህርት*..Modalism	299
ሠላሳ ዘጠኙ የእንግሊዝ አብያተ ክርስቲያናት አንቀጾች	
Thirty-nine Articles of the Church of England	34
ሪችል፥ አልበርት...Ritschl፥ Albert	312
ሪፎርምድ ቲያሎጂ *	
Reformed Theology	150
ራሽኒሊዝም*	149
ራይሪ፥ ቻርልስ....Ryrie፥ Charles..	325
የሮም ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን	
Roman Catholic Church.....	35
ሰባሊዩስ*	298
ሰባሊያኒዝም*	298
ሰባሊዮሳውያን*	26
ሰብዓዊነት*	
Humanism/ሂዩማኒዝም	305
የሰው ልጅ አኗኗር ጥናት	
Anthropology/አንትሮፓሎጂ ...	327
ሰፕቱዋጂንት.....Septuagint	99
ሱስንዮስ*	23
ሱስንያኒዝም*	311
ሱስንያውያን*	26
ሲምፕሰን፥ ኤ. ቢ.	
Simpson፥ A. B.	104
ሲሞር፥ ዊሊየም	
Seymour፥ William	196
ሲነርጂዝም.....Synergism	308
ሴሪንቲያን.....Cerinthian	119
ስሚተን፥ ጆርጅ	
Smeaton፥ George.....	136

ስምዖን ማግነስ.....Simon Magnus...	296
ስትሮንግ፥ ኤ. ኤች.	
Strong፥ A. H.	162
ስኮላስቲሲዝም*....Scholasticism	305
ስኮፊልድ፥ ሲ. አይ.	
Scofield፥ C. I.	61
ስዊት፥ ኤች. ቢ....Swete፥ H. B.	297
ስፍረ-ዘመን	
Dispensation/ዲስፕንሲሽን.....	58
ስፒነር፥ ፊሊፕ....Spener፥ Philip ...	310
ስፓንገንበርግ፥ አውገስት	
Spangenburg፥ August.....	310
ሺህ ዓመት ዘመን	
Millennium/ሚሌኒየም	59
ሺድ፥ ጂ. ቲ.	
Shedd፥ W. G. T.	121
ሽሊይርማከር፥ ፍሪድሪክ	
Schleiermacher፥ Friedrich.....	311
ቀሌምንጦስ.....Clement.....	296
የቀጥተኛ ሃይማኖት *	
conservative/ከንሰርቫቲቭ.....	65
ቁስጥንጥንያ.....Constantinople.....	36
ቄርሎስ.....Cyril.....	303
ቅድመ-ሕልውና	
Pre-existence/ፕሪ-ኤግዚስተንስ	120
የቅድመ ሺህ ዓመት አገዛዝ አመለካከት	
Premillennialism/ፕሪሚሌኒያሊዝም	283
የቅድስና እንቅስቃሴ	
Holiness Movement	157
በርከሃፍ፥ ሉዊስ...Berkhof፥ Louis	283
በቂ ጸጋ	
Sufficient Grace/ሰፊሽንትግሬይስ	147

በትነር፥ ሎሬን...Boettner፥ Loraine	85
ቢዩወል፥ ሳሙኤል.....	
Buell፥ Samuel.....	283
ባርት፥ ካርል..... Barth፥ Karl	19
ባስልዮስ.....Basil	300
የባዘል እምነት መግለጫ	
Council of Basel.....	308
ብሩነር፥ ኤሚል...Brunner፥ Emil	324
ተርቱሊያን..... Tertullian.....	297
ቲሊክ፥ ፓውል...Tillich፥ Paul	324
ቲስን፥ ኤች. ሲ. .Theissen፥ H.C.	154
ቲያሎጂ.....theology	19
ታመስ፥ ግሪፊስ.Thomas፥ Griffith	297
ታየር፥ ጄ. ኤች. .Thayer፥ J. H.	32
ቴዎዶሪመስ.....Theodoret.....	302
ትራክቴሪያን*.....Tractarian	312
ትራዲሲያኒዝም*...Traducianism	120
የቶሌዶ ጉባዩ...Toledo፥ Council of	36
ቼፈር፥ ሉዊስ ስፔሪ	
Chafer፥ Lewis Sperry	41
የኃጢአትን ባሕርይ የመደምሰስ	
ፅንሰ-አሳብ	
eradication/ኢራዲኬሽን	269
የኮሲሱ ነርጎርዮስ	
Gregory of Nyssa.....	301
ግዑዝ የታ/ኮተር.....neuter.....	25
የኒቅያ ጉባኤ.....Nicea፥ Council of...	23
ኒቡር፥ ራይንሆልድ	
Neibuhr፥ Reinhold	324
ኒዮ-አርቶዶክስ*.....Neo-Orthodox	19

ኖክስ፥ ጃን.....Knox፥ John	307
አሌክሳንደር፥ አርቺባልድ	
Alexander፥ Archibald.....	283
የአልቦ ሺህ ዓመት አገዛዝ አመለካከት	
Amillenialism/አሚሌኒያሊዝም	283
አልፎርድ፥ ሄንሪ...Alford፥ Henry	154
አሎጊ.....Alogi.....	298
አርምኒየስ*.....Arminius፥ Jacobus	147
አርምኒያን*..... Arminian.....	147
አርዮስ*..... Arius.....	23
አርያኒዝም*..... Arianism.....	298
አርዮሳውያን*.....Arians	26
አስቀድሞ የመወሰን መሠረታዊ	
የእምነት ትምህርት	
Predestination/ፕሪዴስቲኔሽን ...	305
አብርሆት..illumination/ኢሉሚኔሽን	107
አትናቴዎስ.....Athanasius.....	34
በአንድ ጊዜ በሁሉም ስፍራ መገኘቱ	
omnipresence/አምኒፕሬዝንስ	126
የአንጾኪያው ቴዎፍሎስ	
Theophilus of Antioch.....	297
አውግስጢኖስ.....Augustine	122
አዙዛ ጎዳና.....Azuzu Street.....	196
አይረንሳይድ፥ ኤች. ኤ.	
Ironside፥ H. A.	61
የአዲሱ ቀጥተኛ ሃይማኖት *	
Neo-orthodoxy/ኒዮ-አርቶዶክስ	323
አግኖጢዮስ.....Ignatius.....	296
ኢቦናይቶች.....Ebionites	296
ኢንደልጀንስ.....Indulgence	148

ኢ.ጲ.ፋፕዩስ.....Epiphanius.....300	ኬሊ፥ ዊሊየም.....Kelly፥ William .312
ኤሊኮት፥ ቻርልስ ጄ.Ellicott፥ Charles. J.259	ኬልዊን.....Chalcedon301
ኤሪስት.....Aorist 251	ኬዚክ.....Keswich312
ኤሪጌዎስ.....Irenaeus.....296	የከዋክብት ክምችት የሚገኝበት ስፍራ Milky Way/ሚልኪዌይ67
የአራንጅ ጉባኤ Orange፥ Synod of304	የክሌርቮ በርናርድBernard of Clairvoux.....305
አዌን፥ ጃን....Owen፥ John.....63	ክሪኤሽኒዝም.....Creationism.....120
እስትጉፋስ-እግዚአብሔርInspiration/ኢንስፕራሽን84	ክሪሶስቶም.....Chrysostom.....303
እስክንድርያ.....Alexandria.....100	የክራይስት ትምህርተ-መለኮትCrisis Theology315
የእንዚናዙ ጎርጎርዮስGregory of Nazianus300	ኮለስትዮስ.....Coelestius.....304
የእውቀት መነሻና ባሕርይ ፍልስፍና Epistemology/ኤፒስቲሞሎጂ ...331	ወበር፥ አቶ.....Weber፥ Otto319
እግዚአብሔር የለሽነትናAtheism/ኤቲይዝም310	ዋርድሎው፥ ራልፍWardlaw፥ Ralph.....283
ከሚንግስ፥ ጄ. ኢ.Cummings፥ J. E.28	ዋርፊልድ፥ ቢ. ቢ.Warfield፥ B. B.....87
ከፊል አርዮሳውያንSemi-Arians/ሲማይ-ኤሪያንስ ...299	ዋትሰን፥ ሪቻርድWatson፥ Richard.....283
ከፊል-ፕሌጂያንSemi-Pelagian/ሲማይ-ፕሌጂያን166	ዌስሊ፥ ጃን.....Wesley፥ John157
ካልቪን፥ ጃን*.....Calvin፥ John ...150	ዌስትካት፥ ቢ. ኤፍ.Westcott፥ B. F.136
ካርታጎ.....Carthage101	ዝዊንግሊ፥ ሸልሪክZwingli፥ Ulrich.....307
ካቶሊክነት.....Catholicism310	የዌስትሚንስተር እምነት መግለጫ Westminster Confession.....161
ካንስ፥ ኬ. ኤ.Kahnis፥ K. A.312	የዌብስተር መዝገበ ቃላትWebster's Dictionary262
የካንኮርድ መጽሐፍBook of Concord307	ዩኒተሪያኒዝም*.....Unitarianism.....23
ካኖን.....Canon100	ዩኒተሪያን*.....Unitarian.....65
ካይፐር፥ አብራሃምKuyper፥ Abraham.....53	ዩኖሚየስ.....Eunomius300

ያንክሃይም፥ ዮሐን	Junkheim፥ Johann.....	311
ያንግ፥ ሮበርት....Young፥ Robert		65
ዲክ፥ ዲገ.....Dick፥ John.....		283
ዲይዝም*.....Deism.....		310
ዲይስቶች*.....Deists.....		66
ዲዮናስዮስ.....Dionysius.....		299
ዲዲሙስ.....Didymus.....		302
ዳላስ ቲዮሎጂካል ሰሚኒሪ	Dallas Theological Seminary	19
ዳርቢ፥ ዲ. ኤን.Darby፥ J. N.		312
ዴኒ፥ ዲምስ.....Denney፥ James		154
የድህረ ሺህ ዓመት አገዛዝ አመለካከት Postmillennialism/ፖስትሚሌኒያ ሊዝም		283
ዶልመን፥ ዲ. ኤች.	Dolman፥ D. H.....	181
ዶሴቲሲያውያን*.....Docetists.....		119
የዶርት ሲኖዶስ.....Synod of Dort..		309
ዶርነር፥ አይዛክ.....Dorner፥ Isaac..		283
የጀናው ስትሬገል...Strigel of Jena .		308
ጁስቲን ማርቲር.....Justin Martyr....		296
ጋውሰን፥ ሉዊስ...Gaussen፥ Louis..		100
ጌርሃርት፥ ኢማኑኤል	Gerhart፥ Emmanuel	283
ግሪን፥ ጄምስ ቢ. Green፥ James B.		90
የግሪክ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን Greek Orthodox Church		35
ግሬይ፥ ጄምስ.....Gray፥ James.....		189
ግኖስቲኮች*.....Gnostics/ኖስቲክስ		296

ግኖስቲሲዝም*	Gnosticism/ኖስቲሲዝም	298
ጥልቅ የትንተና ጥናት*	Higher Criticism/ሀዩር ክሪቲሲዝም	320
ጳንጠቆስጣዊ.....Pentecostal.....		181
ውጤት አስገኝ ጸጋ	Efficacious Grace/ኤፊኬሽን ግሬይስ	147
ለሁሉ የተሰጠ ጸጋ	Common Grace/ካሙን ግሬይስ	143
የማይገታ ጸጋ	Irresistible grace/አረዚስተበል ግሬይስ	147
ፋለር፥ ዳንኤል.....Fuller, Daniel.....		61
ፊሽር፥ ጆርጅ.....Fisher፥ George..		296
ፊንድሊ፥ ጆርጅ..Findley፥ George.....		154
ፍላሲየስ.....Flacius		308
ፍጥረተ ዓለም አሳብ	Cosmological/ካዝመላጂካል	66
ፎቲየስ.....Photius		303
ፕሌጂየስ*.....Pelagius		304
ፕሌጂያኒዝም*.....Pelagianism		304
ፕሌጂያን*.....Pelagian		150
ፕሮግቶሪ.....Purgatory		148
ፒዩሪተን*.....Puritan		309
ፓርሃም፥ ቻርልስ.Parham፥ Charles.....		196
ፓትሪፓሺያኒስቶች.Patirpassionists.....		299
ፓንቲይስቶች*.....Panteists		66
ፓየቲስት*.....Pietist		310
ፔንታቴክ.....Pentateuch.....		28
የፕሊመስ ወንድማማቾች *	Plymouth Brethren.....	312

ፕራክሲየስ.....	Praxeus	299
ፕሮቴስታንት.....	Protestant	35
ቫለንታይን፥ ሚልተን	Valentine፥ Milton.....	283
ቫን ኡስተርዚ፥ ዮሐንስ	van Oosterzee፥ Johannes.....	284
ቫውን፥ ሲ. ኦር.	Vaughn፥ C. R.	313
ክርሺንግ፥ ኤድወርድ	Irving፥ Edward.....	312
ክንገር፥ መሪል ኤፍ.	Unger፥ Merrill F.....	180

ዕብራይስጥ

ሩአክ.....	ruach	28
ናቢ.....	nabi	73
አዶናይ.....	Adonai.....	40
ኤል.....	El.....	39
ኤሎሂም.....	Elohim	39
ያህዌህ.....	Yahweh.....	39

ግሪክኛ

ሂላሮቴቲ.....	hilaroteti.....	219
ሃጊያዞ.....	hagiazō	265
ላሌዮ.....	laleō	232
ሎጎስ.....	logos.....	121
ቴሌዮ.....	teleiōo	262
ቴቴሌዮኪን.....	teteleiōken	263
ቴቴሌዮማይ.....	teteleiōmai	264
ጊዩማ.....	pneuma.....	25
ጊዩማቲ.....	pneumati.....	258

ጊዩማቲኮን.....	pneumatikon	210
አራቦን.....	arrabon	43
አፖስቶሎስ.....	apostolos	222
ኤባፕቲስቲሚን.....	ebaptisthemen	247
ክሪስማ.....	charisma	211
ክሪስማቶን.....	charismaton.....	210
ኪኖሲስ.....	kenosis	56
ካታርቲዞ.....	katartizo.....	262
ካታርቲስሞን.....	katartismon.....	264
ካይ.....	kai	218
ዱናሚስ.....	dunamis	134
ዱናሜስ.....	dunamis	227
ዴ.....	de.....	218
ድዶታይ.....	didotai.....	210
ግሎሳ.....	glossa	232
ጳራቅሊጦስ.....	parakletos	32
ፊሊዮክዌ.....	filiōque	36
ፕሊንጂኔስያስ.....	palingenesias.....	168
ፒምፕሌሚ.....	pimplemi	243
ፓሪስታኑት.....	paristanete	251
ፓራስቲሳት.....	parastesate	251
ፓራካሎን.....	parakalon	218
ፓኢሚናስ.....	poimenas.....	217
ፔሪፓቴት.....	peripateite	258
ፕሊሩ.....	pleroō	243
ፕሊሪስ.....	pleres.....	243
ፕሊሮስቴ.....	plerousthe	246
ኸን.....	en	192

የተለያዩ የሥነ-መለኮት ትምህርቶች መግለጫ

ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘረው የተለያዩ የሥነ-መለኮት ትምህርቶችን የሚያመለክቱ ቃላትና ፅንሰ-አሳቦች አጫጭር መግለጫ ነው። በእርግጥ መግለጫው የተሟላ ነው ለማለት አይቻልም። ለዓመታት በተለያዩ ሰዎች ለአንዳንድ የሥነ-መለኮት ትምህርቶች መግለጫ ቢሰጥም፣ በቤተ ክርስቲያን መሪዎች ትክክለኛ አለመሆናቸው በይፋ ተገልጧል።

1. **ሂዩማኒዝም**። ይህ ትምህርተ-ሃይማኖት ሰው በራሱ ጥረት የራሱን ችግር የመፍታት ችሎታ ያለውና ከተፈጥሮ ውጭ የሆነ ኃይል እንደማያስፈልገው አጥብቆ የሚያምን ነው።

2. **ሉተራኒዝም**። ይህ የእምነት ትምህርት በትምህርቱ ጀማሪ በማርቲን ሉተር (1483-1546) ስም የተሰየመ ሲሆን፣ የተጀመረውም በጀርመን ነበር። የትምህርቱ ዋና ዋና አሳቦች፡- 1. መጽሐፍ ቅዱስ ለሰው ልጅ ብቸኛው መጻኛና የሕይወት መመሪያ ነው፤ 2. በእግዚአብሔር ፊት ለመቆም የሚያስፈልገው ጽድቅ የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፤ 3. ደኅንነት የሰው ሥራ የማያስፈልገውና በእምነት ብቻ የሚሆን ነው የሚሉ ናቸው።

3. **ሊበራሊዝም (ለዘብተኛነት)**። ይህ ትምህርተ-መለኮት ከራሽነሊዝም የወጣ ሆኖ፣ 1. መጽሐፍ ቅዱስ በእስትንፋሰ- እግዚአብሔር የተጻፈ ሳይሆን፣ ብዙ ስሕተቶችን በሠሩ ሰዎች የተጻፈ ነው፤ 2. ተአምራት በተፈጥሮ ሁኔታዎች ሊገለጡ ይችላሉ፤ 3. የክርስቶስ ኃላፊነት ስለ ሰው ኃጢአት በመሥዋዕትነት ለመሞት ሳይሆን፣ የሰው ልጆች እንዴት መልካም ሕይወት መኖር እንደሚገባቸው ለማሳየት ነው፤ 4. በመሠረቱ ሰው ጥሩ ነው በማለት የሚያስተምር ነው።

4. **ሚስቲሲዝም**። ሰው በራሱ እውቀትና ልምምድ ስለ እግዚአብሔር፣ ስለ መንፈሳዊ እውነቶችና ስለ የተፈጥሮ እርግጠኛነት ሊያውቅ ይችላል የሚል እምነት ነው።

5. **ምንታኒዝም**። በ2ኛው ክፍለ ዘመን አሁን የቱርክ ክፍል በሆነችው በፍርግያ ይኖር የነበረውና ክርስቶስ እልክዋለሁ ያለው አጽናኝ ነኝ ያለው ሞንታነስ ትምህርት ነው። እርሱና ተከታዮቹ የዓለም መጨረሻ በቅርቡ ይሆናል ብለው ተናግረዋል። ጥብቅና ጠንካራ የሆነ ዲሲፕሊን ያስፈልጋል ብለውም ያምኑም ነበር። ትምህርቶቹ በ381 ዓ.ም. በቁስጥንጥንያ ጉባኤ ተወግዘዋል።

6. **ሞራሊያንስ**። ይህ በጀርመን አገር በፓየቲስት እንቅስቃሴ የተነሣ፣ በሞራሊያ (የአሁኑ የቼክ ሪፐብሊክ) የተቋቋመ ቤተ ክርስቲያን ነው። ይህ ቤተ ክርስቲያን የወንጌል መልእክት በጭራሽ ወዳልተሰራጨ ሳቸው በታዎች ሚስቶናውያንን የመላክ ጽኑ ፍላጎት ነበረው።

7. *ምዳሊዝም*። በተለያዩ ዘመናት አብ፥ ወልድ፥ እና መንፈስ ቅዱስ ሦስት የተለያዩ ሰበአዊነት ያላቸው መስለው ለሰው ልጆች ቢታዩም፥ አምላክ እንድ ነው የሚል አስተሳሰብ ነው። ይህ አመለካከት ሰባሊያኒዝም ወይም ሞናርኪያኒዝም ተብሎም ይጠራል።

8. *ሪፎርምድ ቲያሎጂ*። ይህ የጃን ካልቪንን ትምሕርት የሚከተል የፕሮቴስታንት ሥነ-መለኮት ሲሆን፥ ከሉተራንና ከአናባፕቲስት ሥነ-መለኮቶች የተለየ ነው። ትምህርቱ በቤተ ክርስቲያንና በእስራኤል ሕዝብ መካከል ምንም የነላ ልዩነት የለም የሚለውን “የክብርናንት ቲያሎጂ” (የኪዳን ሥነ-መለኮት) ይቀበላል።

9. *ራሽኒኒዝም*። ከሁሉ ይበልጥ ከፍ ያለ የእውቀት ምንጭ አእምሮ ነው፤ ሰው በዚህ የማሰላሰል ችሎታው ሙሉ እውነትን ወደ ማወቅ ይደርሳል፤ ማሰላሰል የሃይማኖትን እውነት ለመወሰን መሠረታዊ ነገር መሆኑን ሰዎች ሊተማመኑበት ይችላሉ የሚል እምነት ነው።

10. *ሰባሊያኒዝም*። በሦስተኛው ምዕተ ዓመት በግብፅ ይኖር የነበረው ሰባሊዮስ እግዚአብሔር ሦስት አካላት ያሉት ሳይሆን፥ ሦስት መገለጫዎች ያሉት እንድ አምላክ ነው በሚል ያስተማረው ትምህርት ነው። ትምህርቱ እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ዘመን እንደ አብ፥ ኢየሱስ በምድር ይኖር በነበረበት ዘመን እንደ ልጅ፥ ከትንሣኤ በኋላ ደግሞ እንደ መንፈስ ቅዱስ ሆኖ መታየቱን ይገልጣል። ይህ ትምህርት በ263 ዓ.ም. በሮም ጉባኤ ተወግዟል።

11. *ሱስኒያኒዝም*። ይህ በኢጣልያ ይኖር የነበረው የሌሊዮ ሱስንዮስ (1525-1562)፥ እና በፖላንድ የኖረው የፋውስቶ ሱስንዮስ (1539-1604) ትምህርት ነው። በትምህርታቸው ሰው ከአዳም የወረሰው ኃጢአት መኖሩን፤ የክርስቶስን መለኮታዊነት፥ እና ሥላሴን ክደዋል። ኢየሱስ “መለኮታዊነትን” የተቀዳጀው ከፍ ያለ ኑሮ ስለኖረ ሲሆን፥ ሞቱም የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም ያሳየው ታዛዥነት እንጂ ሌላ ነገርን አያመለክትም ብለዋል። ሱስኒያኒዝም የዩኒተሪያኒዝም መሠረት ነው ሊባል ይቻላል።

12. *ስኮላስቲሲዝም*። በ11ኛውና 12ኛው ምዕተ ዓመታት የክርስቲያን እምነት ትክክለኛ መሆኑን በራሽኒኒክል አመለካከት ለማሳየት በገዳም ትምህርት ቤቶች የተደረገ እንቅስቃሴ ነው። ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አዳዲስ እውነቶችን ፈልጎ ከማግኘት ይልቅ፥ የቤተ ክርስቲያን የእምነት መግለጫዎችን መሠረት በማድረግ ያሉትን እምነቶች በማጥናት ላይ ያተኩራል።

13. *ባርቲያኒዝም*። በጀርመንና በስዊዘርላንድ ይኖር የነበረው የካርል ባርት (1886 -1968) ትምህርት ነው። ባርት በጊዜው የነበረውን የለዘብተኛ የእምነት ትምህርት የተቃወመ ሲሆን፤ የ19ኛው ክፍለ ዘመን ለዘብተኛ የፕሮቴስታንት አስተሳሰብ ውድቅ መሆኑን አጋልጧል። ትምህርቱ ለኒዮ-ኦርቶዶክሲ እምነት መሠረት ሆኗል። እንዲሁም በእግዚአብሔር ሉዓላዊነት ላይ ትኩረት ያደረገ ሲሆን፤ ለክርስቶስ ትምህርተ ሃይማኖትም ከፍተኛ ቦታ ሰጥቷል። ባርት መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል የሚሆነው የአንባቢው መንፈስ ከጸሐፊው ልምምድ ጋር ሲገናኝ ብቻ መሆኑን አስተምሯል። በኃጢአትና በደኅንነት ላይ ያለው አመለካከት ከለዘብተኛና ከእምነት አጥባቂ አመለካከት መካከል ያለ ነው።

14. *ቴይዝም*። በዚህ ዓለም ጉዳይ ውስጥ የሳታፊ የሚሆን አንድ የግል አምላክ ብቻ እንዳለ የሚቀበል እምነት ነው።

15. *ትራክቲሪያኒዝም*። እስካሁን በእንግሊዝን ቤተ ክርስቲያን የሚደረጉትን የሮም ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ሥርዓቶች እንዳይደረጉ በመቃወም በ19ኛው ምዕተ ዓመት በእንግሊዝ የተደረገ እንቅስቃሴ ነው። በዚህም የቤተ ክርስቲያን መሪዎችም ሆነ አባላቱ ከፍተኛ የአምልኮ መለኪያና እግዚአብሔርን ለማገልገል ራስን መስጠት እንደሚያስፈልጋቸው አመልክተዋል።

16. *ትራዱሲያኒዝም*። የሰው ነፍስም ሆነ አካሉ የሚጀምረው በፅንሰቱ ጊዜ ነው የሚል እምነት ነው። ይህ ትምህርት በ498 ዓ.ም. በዳግማዊ ጳጳስ አንስጣሊዮስ ተወግዟል።

17. *ኒዮ-ኦርቶዶክስ*። እግዚአብሔር ከፍጥረት በላይና ውጭ ነው በሚል እምነት፤ ከለዘብተኛ/ራሽኒሊዝም አመለካከት ወደ ርቱፅ ሃይማኖት የተመለሱ እምነቶችን ያጠቃልላል። እግዚአብሔር ራሱን ለሰዎች በቀጥታ የሚገልጠው በመንፈስ ቅዱስ ሥራ አማካይነት መሆኑን ያስተምራሉ። ይህም ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስን ሲያነቡ፤ የፀሐይን መጥለቅ ሲመለከቱ፤ ወይም በሌሎች የተለያዩ መንገዶች ሊፈጸም ይችላል። መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች በእግዚአብሔር ተመርተው የጻፉት ሳይሆን፤ እግዚአብሔር አልፎ አልፎ በልባቸው በተናገራቸው ታማኝ ሰዎች የተጻፈ ነው። ኒዮ-ኦርቶዶክስ መሪዎቹ ሁሉ የሚስማሙበት የተወሰነ የእምነት ትምህርት የሌለው እምነት ነው።

18. *ኦርምኒያኒዝም*። የሆላንዱ ኦርምኒየስ (1559-1609) በእግዚአብሔር ደኅንነትና በሰው ኃጢአተኝነት መካከል ያለውን ግንኙነት በሚመለከት ያስተማረው ትምህርት ነው። ኦርምኒየስ እግዚአብሔር ጥቂት ሰዎች እንዲያምኑና እንዲድኑ አስቀድሞ መርጧል የሚለውን እምነት

ያልተቀበለ ሲሆን፤ ሰው ከዳነ በኋላም ቢሆን ደገንነቱን ሊያጣ ይችላል በማለት አስተምሯል። የአርምኒየስን የሥነ-መለኮት ትምህርት ከሚከተሉት አንዷ የመቶዲስት ቤተ ክርስቲያን ናት።

19. *አርያዲዝም*። አርዮስ (በ4ኛ ምዕተ ዓመት በእስክንድርያ ይኖር የነበረ) የክርስቶስንና የመንፈስ ቅዱስን ሕልውና በሚመለከት ያስተማረው ትምህርት ነው። አርዮስ፡- 1. ክርስቶስ ዘላለማዊ ሳይሆን፤ በእግዚአብሔር የተፈጠረ ነው፤ 2. ከእግዚአብሔር የተለየ ባሕርይ ያለው ነው፤ 3. መንፈስ ቅዱስ ሰብዓዊነት ያለው ሳይሆን፤ በዓለም ላይ የሰፈነ የእግዚአብሔር ኃይል ነው በሚል አስተምሯል። የአርዮስ ትምህርት በኒቅያ ጉባኤ (በ325 ዓ.ም.)፤ በቄስጥንጥንያ ጉባኤ (በ381 ዓ.ም.)፤ በኬልቄዶን ጉባኤ (በ451 ዓ.ም.) ተወግዟል።

20. *አፖሊናሪያዲዝም*። በ4ኛው ምዕተ ዓመት በሎዶቂያ (በአሁኑ ቱርክ ውስጥ) ይኖር የነበረ አፖሊናሪየስ የተባለ ጳጳስ እምነት ነው። አፖሊናሪየስ ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ ሙሉ ሰው አልነበረም፤ ሙሉ ሰው ቢሆን ኖሮ፤ ነጻ ፈቃድ ስለሚኖረው ኃጢአት ለመፈጸም ይችላል ነበር በማለት ያስተምር ነበር። ኢየሱስ እውነተኛ አካልና ነፍስ ነበረው፤ ነገር ግን መንፈሱ በ'ሎጎስ' ተተክቷል በሚልም ያምናል (ዮሐ. 1፡1)። ትምህርቱ በ362 ዓ.ም. በእስክንድርያ ጉባኤ፤ በ381 ዓ.ም. ደግሞ በቄስጥንጥንያ ጉባኤ ተወግዟል።

21. *ካልቪኒዝም*። በ16ኛው ምዕተ ዓመት በስዊስ ይሠራ የነበረው ጃን ካልቪን የተባለ የፈረንሳይ ተወላጅ ያስተማረው ትምህርት ነው። ትምህርቱ በእግዚአብሔር ሉዓላዊነትና ቅድስና፤ በሰው ዘር ደካማነትና ኃጢአተኝነት፤ እግዚአብሔር ለደገንነት እንዳንድ ሰዎችን በመምረጡ፤ እና በተመረጡት ሰዎች ዘላለማዊ ዋስትና ላይ አትኩሯል።

22. *ኮንሰርቫቲዝም (እምነት አጥባቂነት)*። ይህ ቃል የለዘብተኛ አመለካከት ተቃራኒ ነው። ቃሉ የሚያመለክተውም የጥንት የክርስቲያን ትምህርት ሃይማኖቶችን ነው። የመጽሐፍ ቅዱስን እስትንፋሰ-እግዚአብሔር መሆን፤ የክርስቶስን መለኮታዊነት፤ ክርስቶስ ለኃጢአቶችን በመሥዋዕትነት መሞቱ፤ የሰው ልጅ ከእግዚአብሔር እንደሚጠበቅበት ለመኖር አለመቻሉ፤ ደገንነት በጸጋ ብቻ መሆኑ፤ የክርስቶስ ዳግም መምጣት፤ ወንጌልን ለሰው ዘር ሁሉ ለማደረስ ጥሪ መቅረቡ፤ ኃጢአተኛ በመጨረሻ ወደ ሲኦል መግባቱ፤ ቅዱሳን በመንግሥተ ሰማይ ለዘላለም መባረካቸው።

23. *ዶኒተሪያዲዝም*። ይህ የሥላሴን ሕልውና የሚክድ ትምህርት ነው። ይህ ትምህርት፤ የሰው ዘር በመሠረቱ መልካም ነው፤ ክርስቶስ

በጣም ጥሩ የሆነ ሰው ብቻ ነው፤ በእያንዳንዱ ሰው ውስጥ እግዚአብሔር ይኖራል፤ ደኅንነት የሚገኘው ራስን በግብረገብነት በማሻሻል ነው በሚል ያስተምራል። ዩኒተሪያኒዝም በቀጥታ ከሱስኒያኒዝም የመጣ ነው።

24. *ዩኒቨርሳሊዝም* ይህ ወደፊት ነፍሳት ሁሉ ከኃጢአት ቅጣት ነጻ ሆነው እግዚአብሔርን ይከተላሉ የሚል እምነት ነው። የዚህ ትምህርት አራማጆች የእስክንድርያው ቀሌምንጦስ፣ የኑሲሱ ግሪጎሪ፣ በተለይም አርጌንስ ናቸው። ትምህርታቸው በ533 ዓ.ም. በ2ኛው የቅስጥንጥንያ ጉባኤ የመናፍቅ ትምህርት ነው ተብሏል። ይህ እምነት በ16ኛው ምዕተ ዓመት በምዕራብ አውሮፓ በተካሄደው የአናባፕቲስት እንቅስቃሴ እንደገና ተነሥቷል። ትምህርቱ በ18ኛው ምዕተ ዓመት በሰሜን አሜሪካ የተስፋፋ ሲሆን፣ በአሁኑ ጊዜ የብዙ ለዘብተኛ የቤተ ክርስቲያን የእምነት ክፍሎች እና በአጠቃላይ የኒዮ-ኦርቶዶክስ እንቅስቃሴ የእምነት ክፍል ሆኗል።

25. *ዲይዝም* እግዚአብሔር ዓለምን ከፈጠረ በኋላ፣ በተፈጥሮ ሕጎች እንድትተዳደር ትቷታል፤ በሰው ጉዳይ ጣልቃ ለመግባት አይፈልግም የሚል እምነት ነው። ይህ እምነት መጽሐፍ ቅዱስ በእስትንፋስ-እግዚአብሔር መጻፉን፣ የኢየሱስ ክርስቶስን ሰብአዊነትና ሥራን፣ ጸሎትን፣ ከሁሉም በላይ ደግሞ ሁሉንም የክርስቲያን እምነት ዋና ትምህርተ ሃይማኖቶች አይቀበልም።

26. *ዶሲቲዝም* ክርስቶስ የእውነት ሰው ሳይሆን፣ አእምሮ የፈጠረው ምስል ነው በማለት ክርስቶስ በሥጋ መገለጡን የሚከዱ የተለያዩ የግኖስቲክ ቡድኖች የሚያምኑበት ትምህርተ ሃይማኖት ነው።

27. *ግኖስቲሲዝም* ከክርስቶስ በኋላ ለመጀመሪያዎቹ ሦስት ምዕተ ዓመታት ብዙ የተለያዩ ቡድኖች ያስተማሩዋቸውን የተወሳሰቡ የእምነት አቋሞችን ያመለክታል። መሠረታዊ እምነቶቹም፡- 1. ማንኛውም ነገር በመሠረቱ መጥፎ ነው፤ መንፈስ ደግሞ በመሠረቱ መልካም ነው፤ 2. ክርስቶስ ሰው ሳይሆን፣ ሀ) ሰውን የሚመስል መንፈስ ወይም ለ) ለሦስት የክርስቶስ አገልግሎት ዓመታት ክርስቶስ በውስጡ ያደረበት ሆኖ በመጨረሻ በመስቀል እንዲሞት ክርስቶስ ትቶት የሄደ ተራ ሰው ነው፤ 3. በሰማይ እንዲኖሩ የተፈቀደላቸው ወገኖች በልዩ ሁኔታ የተባረኩ ሰዎች ብቻ ናቸው፤ 4. ኃይሉ አምላክ ይህን ምድር ሊፈጥር አይችልም (እርሱ ኃጢአት የሌለበት ሆኖ ሳለ ዓለም ደግሞ ኃጢአተኛ በመሆኑ)፤ ፍጥረትን ያከናወነው በብሉይ ኪዳን ያህዌ በመባል የታወቀውን የእርሱ የበታች የሆነ አምላክ በመላክ ነው።

28. *ፕላቅ የትንተና ጥናት* ("ሀየር ክሪቲሲዝም") ይህ መጽሐፍ ቅዱስን መልእክቱን ለመረዳት ሳይሆን በሥነ-ጽሑፍነቱ ረገድ

የማጥናት መንገድ ሲሆን፤ ሦስት ዋና ዋና ትኩረቶችም አሉት፡- 1. ምንጮቹ፤ 2. የሥነ-ጽሑፉ ዓይነቶች፤ 3. የእያንዳንዱ መጽሐፍ ጸሐፊና የተጻፈበት ቀን። በእርግጥ ከላይ የተጠቀሱት ሁሉ ጠቃሚ አሳቦች ቢሆኑም፤ የ19ኛውና የ20ኛው ምዕተ ዓመታት ለዘብተኛ ምሑራን ዋና ትኩረት ሆኗል። ይህ ትኩረታቸው መጽሐፍ ቅዱስ እስትንፋሱ እግዚአብሔር መሆኑን እንዳይቀበሉና፤ መጽሐፍ ቅዱስ የጥንት ሃይማኖታዊ ታሪኮች ስብስብ ብቻ ነው ብለው እንዲያምኑ አድርጓቸዋል።

29. *ፕሌጂያኒዝም*። በ5ኛው ምዕተ ዓመት ፕላጂየስ የተባለ እንግሊዛዊ መነኩሴ ያስተማረው ትምህርት ነው። ይህ ሰው፤ 1. እያንዳንዱ ሰው ልዩ የእግዚአብሔር ፍጡር እስከሆነ ድረስ (“ክሪኤሽኒዝም”)፤ መልካም ወይም መጥፎ ነገር ለማድረግ ራሱ የመምረጥ ችሎታ አለው፤ 2. ኃጢአተኛ የሚያደርገውን የኃጢአት ባሕርይ ከአዳም ባይወርስም፤ ኃጢአት ሊሠራ የሚያስችለው ድክመት አለው በሚል አስተምሯል። ይህ ትምህርተ ሃይማኖት በ431 ዓ.ም. በተደረገው የኤፌሶን ጉባኤ ቢወገዝም፤ ባለፉት ዘመናት በብዙ የቤተ ክርስቲያን ክፍሎች ዘንድ ተቀባይነት አግኝቷል።

30. *ፒዩሪታኒዝም*። በ16ኛው ምዕተ ዓመት አዲሲቷ የእንግሊዝ መንግሥት ቤተ ክርስቲያንን (የእንግሊካን ቤተ ክርስቲያን) ከሮማዊት የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ከወረሰችው ሥርዓት ነጻ ለማድረግ በእንግሊዝ አገር የተነሣ እንቅስቃሴ ነው።

31. *ፓንቲዩዝም*። እግዚአብሔር ሰብአዊነት ያለው ሳይሆን፤ በፍጥረት የሚገኙትን ኃይላትና ሕጎችን የሚያጠቃልል ነገር ነው የሚል እምነት ነው።

32. *ፓዮቲዝም*። በ17ኛ ምዕተ ዓመት በጀርመን አገር የተጀመረ፤ በእምነታቸው ቀጥተኛ ሆነው ሳለ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ግን በጣም የቀዘቀዙና የሞቱ ቤተ ክርስቲያኖችን የተቃወመ እንቅስቃሴ ነው። ይህ እምነት በግል የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት፤ በጸሎት፤ የመጽሐፍ ቅዱስ እውነቶችን በአማኞች የግል ሕይወት ላይ በማሳየት፤ እና የቅድስና ሕይወትን በማሳደግ ላይ አትኩሯል።

33. *ፕሊመስ ብሬዝረን (የፕሊመስ ወንድማማቾች)*። ይህ ጃን ዳርቢ (1800-1880) በአየርላንድ ያቋቋመው ቡድን ነው። የቡድኑ ትምህርት፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት፤ በግላዊ ቅድስና፤ እያንዳንዱ አማኝ ወደ እግዚአብሔር ራሱን ማቅረብ የሚችል በመሆኑ፤ እና የእያንዳንዱ አማኝ ሕይወት በመንፈስ ቅዱስ በቀጥታ የሚመራ በመሆኑ ላይ ትኩረት ያደርጋል። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የአስተዳዳሪዎችን መኖር አይቀበሉም።

የአርእስቶች ማውጫ

- ♦ የሚፈልጉትን አርእስት በተመለከተው ገጽ ላይ ባያገኙት፤ ከገጹ በፊትና ኋላ ያለውን ገጽ ይመልከቱ።
- ♦ ‘ቀ.’ የሚለው ፊደል የሚያመለክተው ከተጠቀሰው ቁጥር ቀጥሎ ያለውን ገጽ ጭምር መመልከት እንደሚያስፈልግ ነው።

ሀ

የሄልሸቲካ እምነት መግለጫ፡- 307።

ለ

ለምምድ፡- ትርጓሜው፡ 53ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ መሞላት፡ 238ቀ.።

ለባናት፡- 228-238።

የእግዚአብሔር ልዕልና፡- 143።

መ

መለወጥ፡- የእምነት መግለጫዎች አመለካከት፡ 307ቀ.።

ማላንክቶን፡- 308።

መንፈስ ቅዱስ፡- ከኒቅያ ዘመን በፊት፡ 295-299፤ እንደ እምነት መሠረት፡ 25፤ ከአብና ከወልድ ጋር ያለው አንድነት፡ 32ቀ.፤ ባሕርያቱ፡ 23ቀ.፡ 37ቀ.፤ የአውግስጢኖስ መሠረታዊ የእምነት ትምህርት፡ 303፤ አምላክነቱ፡ 27-38፡ 295ቀ.፡ 299-301፤ የመንፈስ ቅዱስ አብርሆት አመለካከት በተሐድሶ ዘመን፡ 307ቀ.፤ ሥርዓት አስገኝ ጸጋ፡ 303ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ አብርሆት በእምነት መግለጫዎች፡ 307ቀ.፤ ማስቻሉ፡ 58ቀ.፤ ትንቢት፡ 283-291፤ የኢየሱስ ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ መሞላት፡ 127ቀ.፤ የጉልበት ስጦታ፡ 108፤ የልዩ ችሎታ ስጦታ፡ 106ቀ.፤ ማሳዘን፡ 253-258፤ የቀድሞ ቤተ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ አካልነት ማመን፡ 25፤ የመንፈስ ቅዱስ መሠረታዊ የእምነት ትምህርት ታሪክ፡ 295-313፤ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው አንድነት፡ 32፤ ከያህዌ ጋር ያለው ግንኙነት፡ 32፤ በሐዋርያት የእምነት መግለጫ፡ 295፤ በክርስቶስ የልጅነት ሕይወት፡ 127-129፤ በፍጥረት፡ 55፡ 62-70፤ የቀድሞ መዝሙራትና የአምልኮ ሥርዓቶች፡ 295፤ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዓላማ፡ 53-60፤ በክርስቶስ ሕይወት ውስጥ፡

127-130፤ በመካከለኛው ዘመን፤ 301-304፤ በዘመናዊ ሥነ-ጽሑፍ፤
 310-313፤ በኒቅያ ዘመን፤ 299ቀ.፤ በብሉይ ኪዳን የሚገኙ ጥቅሶች፤
 53-110፤ ከኒቅያ ዘመን በኋላ፤ 300ቀ.፤ ከተሐድሶ ዘመን በኋላ፤ 308ቀ.፤
 ከተሐድሶ ዘመን በፊት፤ 304ቀ.፤ በፕሮቴስታንት ተሐድሶ ዘመን፤
 305-308፤ ከክርስቶስ ጋር ያለው ግንኙነት፤ 115-139፤ ጃን ዌስሊ፤ 310፤
 የታሪክ ሥነ ጽሑፎች፤ 295፤ ጸጋን በሚመለከት የሉተር አቋም፤
 305ቀ.፤ ሰውን ሁሉ በማገልገል፤ 102፤ ቅዱሳንን በማገልገል፤ 56-60፤
 ክርስቶስን በማገልገል፤ 55ቀ.፤ አገልግሎቱ ላልዳኑ ሰዎች፤ 144-152፤
 የመፍጠር ሥራው፤ 66-69፤ በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተጠቀሰበት፤ 28ቀ.፤
 ታዛዥነቱ፤ 54ቀ.፤ በብሉይ ኪዳን የማደር አገልግሎት ከአሁኑ ዘመን ጋር
 ሲነጻጸር፤ 103፤ በብሉይ ኪዳን ለተወሰነ ጊዜ መኖሩ፤ 104ቀ.፤ በብሉይ
 ኪዳን ሰውን እንዳገለገለ፤ 102ቀ.፤ አካል፤ 23-49፤ የመንፈስ ቅዱስ
 አካላዊ ሕልውና፤ 23-25፤ የመንፈስ ቅዱስ ተውላጠ ስሞች፤ 24ቀ.፤ ስለ
 መንፈስ ቅዱስ ሰራዊነት የመጽሐፍ ቅዱስ መረጃ፤ 34፤ የመንፈስ ቅዱስ
 ሠራዊነት ዘላለማዊ መሆኑ፤ 34ቀ.፤ ከአብና ከወልድ የሰረፀ መሆኑ፤
 35ቀ.፤ ሠራዊነቱ፤ 33-37፤ 301ቀ.፤ ሠራዊነቱ በእምነት መግለጫዎች፤
 33ቀ.፤ የመስረፅና የመወለድ ግንኙነት፤ 35፤ የመንፈስ ቅዱስ መስረፅና
 ሥራ ግንኙነት፤ 37፤ የፍጥረት ሥራ መረጃ፤ 62-66፤ ከኢየሱስ ጥምቀት
 ጋር ያለው ግንኙነት፤ 130፤ ለሁሉ ከሚሰጥ ጸጋ ጋር ያለው ግንኙነት፤
 143-156፤ ከኢየሱስ እፅናነት ጋር ያለው ግንኙነት፤ 117ቀ.፤ ከመቄዶንያ
 ሰዎች ጋር ስለነበረው ግንኙነት፤ 300፤ ከጌታ ኢየሱስ ተአምራት ጋር
 ያለው ግንኙነት፤ 131ቀ.፤ ከማንታኒዝም ጋር ያለው ግንኙነት፤ 297ቀ.፤
 ከፔላጂያን ክርክር ጋር ያለው ግንኙነት፤ 303ቀ.፤ ከክርስቶስ የነቢይነት
 ሥራ ጋር ያለው ግንኙነት፤ 130ቀ.፤ ከፑሪታን እንቅስቃሴ ጋር ያለው
 ግንኙነት፤ 309ቀ.፤ ከራቭናሊዝም ጋር ያለው ግንኙነት፤ 309፤ ከ17-18
 ክፍለ ዘመን ከነበረው መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ጋር ያለው ግንኙነት፤
 309ቀ.፤ ከባቢሊያኒዝም ጋር ያለው ግንኙነት፤ 298ቀ.፤ ከመንፈሳዊ
 ስጦታዎች ጋር ያለው ግንኙነት፤ 209-238፤ ከሥላሴዎች ጋር ያለው
 ግንኙነት፤ 298፤ ከክርስቶስ ማክበር ጋር ያለው ግንኙነት፤ 139፤ ከአዲስ
 ኪዳን ተአምራቶች ጋር ያለው ግንኙነት፤ 110፤ ከብሉይ ኪዳን ተአምራት
 ጋር ያለው ግንኙነት፤ 109ቀ.፤ ከክርስቶስ ትንሣኤ ጋር ያለው ግንኙነት፤
 137-139፤ ከክርስቶስ ሥቃይ ጋር ያለው ግንኙነት፤ 135-137፤ ኃጢአትን
 መከለከል፤ 105ቀ.፤ 152-154፤ ኃጢአትን መከለከል በብሉይ ኪዳን፤
 152ቀ.፤ ኃጢአትን መከለከል በአሁኑ ዘመን፤ 153ቀ.፤ የአራንጅ
 ሲኖዶስ ሥርዓት አስገኝ ጸጋን በሚመለከት፤ 304፤ የመንፈስ ቅዱስ
 በታችነት፤ 55፤ መጠሪያዎቹ፤ 27ቀ.፤ ባሕርያቱን የሚገልጡ

መጠሪያዎች፡ 29ቀ.፤ ከሌሎች ጋር ያለውን ግንኙነት የሚገልጡ መጠሪያዎች፡ 29፤ ሥራውን የሚገልጡ መጠሪያዎች፡ 30ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ አምሳያዎች፡ 41-49፤ መመላለስ፡ 258-274፤ በጥምቀት ሥራ ውስጥ፡ 180-194፤ በአማኝ ውስጥ፡ 209-280፤ በሺህ ዓመት ዘመን ውስጥ፡ 289-291፤ ስለ ኃጢአት በመውቀስ ሥራ ውስጥ፡ 149-152፤ በሥርዓት አስገኝ ጸጋ ሥራ ውስጥ፡ 157-166፤ በአብርሃት ሥራ ውስጥ፡ 106፤ በእስትንፋስ-አግዚአብሔር ሥራ ውስጥ፡ 83-100፤ በወንጌላት ሥራ ውስጥ፡ 116ቀ.፤ በዳግም ልደት ሥራ ውስጥ፡ 168-179፤ ሥራዎቹ አካላዊ ሕልውና እንዳለው ማረጋገጣቸው፡ 24፤ መለኮትነቱ በሥራው መረጋገጡ፡ 38፤ ማማለዱ፡ 59፤ የመንፈስ ቅዱስ መያዣ፡ 43።

በመንፈስ ቅዱስ መሞላት፡- ትእዛዝ ነው፡ 244ቀ.፤ የሚወሰድ፡ 273ቀ.፤ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ መሞላት የሚለው፡ 243ቀ.፤ ቅድመ ሁኔታዎች፡ 249-274፤ ከብስለት ጋር ሲነጻጸር፡ 241-243፤ ትርጉሙ፡ 243ቀ.፤ መንፈስን የማሳዘን ትርጉም፡ 253ቀ.፤ በመንፈስ የመንዝ ትርጉም፡ 258ቀ.፤ የክርስቶስ አርአያነት፡ 252ቀ.፤ ጠቃሚነቱ፡ 240፤ መንፈስን የማጥፋት ትርጉም፡ 249-251፤ ከእርግጠኛነት ጋር ያለው ግንኙነት፡ 278፤ ለራስ ከመሞት ጋር ያለው ግንኙነት፡ 272ቀ.፤ የኃጢአትን ባሕርይ ከመደምሰስ ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 268-272፤ መንፈስን ካለማሳዘን ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 253-258፤ ከመምራት ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 277፤ ከኃጢአት ነጻ ከመሆን ጋር ያለው ግንኙነት፡ 261-263፤ ከሰይጣን ኃይል ጋር ያለው ግንኙነት፡ 260ቀ.፤ ከዓለም አሠራር ኃይል ጋር ያለው ግንኙነት፡ 260፤ ከልምምዳዊ ቅድስና ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 275ቀ.፤ ከቅድስና ጋር ያለው ግንኙነት፡ 263-268፤ ከአገልግሎት ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 279ቀ.፤ ከኃጢአት ከመንጸት ጋር ያለው ግንኙነት፡ 266ቀ.፤ ከኃጢአታዊ ተፈጥሮ ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 261፤ ከመንፈስ ቅዱስ ማስተማር ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 276ቀ.፤ ከሥጋ ድክመት ጋር ያለው ግንኙነት፡ 273፤ ከአምልኮ ጋር ያለው ግንኙነት፡ 278ቀ.፤ ራስን ከመስጠት ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 251-253፤ መንፈስ ቅዱስን ከማሳዘን ነጻ የሚያደርግ፡ 254-257፤ የተደጋገመ ልምምድ፡ 246ቀ.፤ ውጤቶቹ፡ 275-280፤ የመንፈሳዊ ሕይወት መመዘኛ፡ 259፤ በመንፈስ መመላለስ፡ 258-274፤ መንፈስን ስለ ማሳዘን የተሰጠ ማስጠንቀቂያ፡ 257ቀ.፤ የኢየሱስ ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ መሞላት፡ 92ቀ፤ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት የመሞላት ባሕርይ፡ 240-247።

በመንፈስ ቅዱስ መታተም፡- 204-206፤ ትርጓሜው፡ 205ቀ.፤ በልምምድ የሚሆን አይደለም፡ 205፤ በአማኞች ሁሉ የሚገኝ፡ 203ቀ.።

የመንፈስ ቅዱስ ማብራራት፡- በእምነት አንቀጾች፡ 307ቀ.።

የመንፈስ ቅዱስ ማደር፡- 19-203፤ ስጦታ፡ 198፤ ከመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ጋር ሲነጻጸር፡ 202፤ ከዘላለማዊ ሕይወት ጋር ሲነጻጸር፡ 202፤ በመንፈስ ቅዱስ ከመሞላት ጋር ሲነጻጸር፡ 202ቀ.፤ ከዳግም ልደት ጋር ሲነጻጸር፡ 202፤ ጠቃሚነቱ፡ 203፤ የስፍራ-ዘመናትን ልዩነት ካለመገንዘብ የተነሣ ለመረዳት የሚያስችግሩ ምንባቦች፡ 198ቀ.፤ በኃጢአተኛ ክርስቲያን ውስጥ፡ 197ቀ.፤ አስቸጋሪ ክፍሎች፡ 198-202፤ ከቅባት ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 202፤ የጸጋን ከፍተኛ ደረጃ የሚጠይቅ ነው፡ 198፤ በክርስቲያኖች ሁሉ የሚገኝ፡ 197ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ የማደር አገልግሎት በብሉይ ኪዳን ዘመን፡ 104ቀ.፤ በብሉይ ኪዳን ማደር፡ 103-105፤ በብሉይ ኪዳን መኖሩን የሚያሳዩ ጥቅሶች፡ 103ቀ.።

የመንፈስ ቅዱስ አምሳያዎች፡- 41-49፤ ልብስ፡ 41ቀ.፤ ማኅተም፡ 46፤ ገፋስ፡ 48ቀ.፤ ርግብ፡ 41፤ እሳት፡ 43ቀ.፤ የአብርሃም ባርያ፡ 47፤ ውኃ፡ 47ቀ.፤ ዘይት፡ 44ቀ.።

የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት፡- 180-194፤ ነዋሪ ውጤቶች፡ 193ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ፡ 191ቀ.፤ ቅጽበታዊ የእግዚአብሔር ሥራ፡ 191፤ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ እንደተገለጠው፡ 186ቀ.፤ በበዓለ ጎምሳ ተጀመረ፡ 181፤ ከደኅንነት ጋር አብሮ የሚሄድ፡ 181ቀ.፤ በክርስቶስ አካል ውስጥ፡ 182ቀ.፤ በክርስቶስ ውስጥ፡ 183-186፤ የተሰጠ ማበረታቻ አለመኖሩ፡ 182፤ የማይደገም፡ 188ቀ.፤ ልምምዳዊ አይደለም፡ 189ቀ.፤ በደኅንነት ወቅት የሚፈጸም፡ 191፤ በዚህ ዘመን ብቻ፡ 186-189፤ ከእሳት ጥምቀት ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 192ቀ.፤ ከክርስቶስ አንድ ከመሆን ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 185፤ ከአዲስ የሕይወት አንድነት ጋር ያለው ግንኙነት፡ 185ቀ.፤ ከልሳን ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 187ቀ.፤ ከክርስቶስ አንድነት ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 193፤ ከስፍራ-ዘመናት ጋር ስላለው ግንኙነት፡ 186፤ አዳዲስ ኅብረት ይፈጥራል፡ 194፤ የአመለካከት ውዝግብ ምንጮች፡ 180ቀ.፤ በክርስቲያኖች ሁሉ የሚገኝ፡ 181ቀ.።

መንፈሳዊ ስጦታዎች፡- 209-238፤ ማስተዳደር፡ 216፤ የሐዋርያነት፡ 222-225፤ ከተፈጥሮ ስጦታዎች ጋር ሲነጻጸር፡ 214፤ በዋጋ ይለያያሉ፡ 212ቀ.፤ መናፍስትን የመለየት፡ 238፤ ወንጌልን የመስበክ፡ 216ቀ.፤ መገሠጽ፡ 217ቀ.፤ የእምነት፡ 218ቀ.፤ አጠቃላይ ባሕርያት፡ 210ቀ.፤ የመለገስ፡ 218፤ የመፈወስ፡ 228፤ ጠቃሚነቱ፡ 209፤ የማገልገል፡ 216፤ ተአምራትን የማድረግ፡ 227ቀ.፤ ተአምራት ከአዲስ ኪዳን መሟላት ጋር ያላቸው ግንኙነት፡ 221፤ የመጋቢነት፡ 217፤ ቋሚ፡ 215-219፤

ክርስቲያኖች ሁሉ አላቸው፥ 212፤ የትንቢት፥ 225-227፤ ከልምምድ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 221፤ ከተአምራት ጋር ያለው ግንኙነት፥ 220፤ ምሕረት የማድረግ፥ 218፤ እግዚአብሔር በሉዓላዊነቱ የሚሰጣቸው፥ 211ቀ.፤ የማስተማር፥ 215ቀ.፤ አንዳንዶቹ ጊዜያዊ፥ 220-238፤ ልሳኖች፥ 228-237፤ ልሳንን ከሥርዓት ውጭ መጠቀም፥ 237፤ ልሳኖች በሐዋርያት ሥራ፥ 232፤ ልሳኖች በ1ኛ ቆሮንቶስ፥ 233ቀ.፤ በልሳን የተነገረውን መተርጎም፥ 237፤ ልሳኖችን በሚመለከት የሚነሳ ችግር፥ 229-232፤ በልሳን የመናገር ስጦታ ጊዜያዊነት፥ 234ቀ.።

የመፍደንያ ሰዎች፡- 300።

የመከራ ዘመን፡- የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በመከራ ዘመን፥ 300፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ መዘንጋት፥ 283ቀ.፤ ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 283-287፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በመከራ ዘመን መወሰን፥ 287፤ ደኅንነት በመከራ ዘመን፥ 284-286።

ማርያም የኢየሱስ እናት፡- 120።

ረ

ራእይ፡- 56ቀ.፤ ከምርኮ በኋላ፥ 75ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ፥ 76ቀ.፤ ከአብርሃም በፊት፥ 73፤ ከሙሴ በፊት፥ 71፤ ከምርኮ በፊት፥ 75፤ በሕልም፥ 79ቀ.፤ ተፈጥሮአዊ ባልሆነ እንቅልፍ፥ 80ቀ.፤ በቃላት፥ 78ቀ.፤ በራእይ፥ 80፤ በቀድሞ ነገሥታት ዘመን፥ 74ቀ.፤ በምርኮ ወቅት፥ 75፤ በዘመነ መሳፍንት፥ 74፤ በብሉይ ኪዳን የመገለጥ መጠን፥ 71ቀ.፤ የመገለጥ ዓይነቶች፥ 71፤ ከሙሴ እስከ ክርስቶስ፥ 71፤ በአማኝ፥ 82፤ በአዲስ ኪዳን፥ 82ቀ.፤ በብሉይ ኪዳን፥ 71-83፤ መንገዶች፥ 79-82፤ ወደፊት የሚሰጡ መገለጦች፥ 82ቀ.፤ በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት፥ 82፤ በክርስቶስ አማካይነት፥ 82፤ ለአብርሃም፥ 73፤ ለሙሴ፥ 73ቀ.፤ ለብሉይ ኪዳን ነቢያት፥ 71-76።

ሰ

ሳሙኤል፡- 74።

ሱስንዮስ፡- 23።

የስኮትላንዱ እምነት መግለጫ፡- 308።

ስጦታዎች፡- መንፈስ ቅዱስ የሚሰጠው ልዩ ችሎታ፡ 106ቀ.፤ በክርስቶስ ያለ፡ 128።

ስፍራ-ዘመናት፡- 186፥ 209፥ 289-291።

ሸ

የሺህ ዓመት ዘመን፡- የመንፈስ ቅዱስ ሙሉ በሺህ ዓመት ዘመን፡ 291፤ ደኅንነት በሺህ ዓመት ዘመን፡ 290፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በሺህ ዓመት ዘመን፡ 289ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በአማኝ፡ 290ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ ኃጢአትን መከላከል፡ 289።

ቀ

የቂስጥንጥንያ ሸንጎ እና የኒቅያ እምነት መግለጫ፡- 300ቀ.።

ቅድስና፡- 59፥ 263-268፤ የክርስቶስ፡ 121-123።

በ

በርኅረድ ክሌርሾ፡- 305ቀ።

የባዘል የእምነት መግለጫ፡- 308።

ቤተ ክርስቲያን፡- በመንፈስ ቅዱስ የተመሠረተች፡ 59።

ተ

ተአምራት፡- 220ቀ.፥ 227ቀ.፤ በብሉይ ኪዳን የተአምራት መጠን፡ 109፤ በብሉይ ኪዳን፡ 109ቀ.፤ ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል፡ 133ቀ.፤ መንፈስ ቅዱስ ከተአምራት ጋር ያለው ግንኙነት፡ 109ቀ.።

ቸ

መለኮታዊ ችርነት፡- 143።

ኀ

ኃጢአትን መንቀላ፡- 268-272።

ጋጢአትን መከልከል፡- የመጽሐፍ ጥቅሶች 105፤ ከሌሎች የመንፈስ ቅዱስ ሥራዎች ጋር ያለው ግንኙነት፡ 105ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ፡ 104ቀ.።

ነ

የኒቅያ ጉባዔ፡- 23፥ 27።

የኒቅያ እምነት አንቀጽ ስለ መንፈስ ቅዱስ ሠራዊታት፡- 33።

ነቢያት፡- በብሉይ ኪዳን፡ 225፤ በአዲስ ኪዳን፡ 225።

አ

ኡለ-ሂም፡- የመንፈስ ቅዱስ መጠሪያ፡ 65።

አርምኒየስ፡- 308።

አርምኒያኒዝም፡- 308፥ 310።

አርዮስ፡- 23፥ 27፥ 299ቀ.።

የእሳት ጥምቀት፡- 44፥ 192ቀ.።

እስትንፋሳ-አግዚአብሔር፡- የመንፈስ ቅዱስ ሥራ፡ 86-90፤ ሐዋርያት የመሠከሩለት፡ 97ቀ.፤ ትርጉሙ፡ 85ቀ.፤ መጠኑ፡ 90-96፤ ጥቅሙ፡ 83ቀ፤ በአዲስ ኪዳን፡ 96-100፤ አዲስ ኪዳን የተጻፈበት መሆኑን ኢየሱስ አረጋግጧል፡ 97፤ የእግዚአብሔር ቃል፡ 83-100፤ ስለ ወደፊት ትንቢቶች፡ 95ቀ፤ የብሉይ ኪዳን ጥቅሶች መረጃዎች መሆናቸው፡ 98ቀ፤ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን እንደተቀበለችው፡ 100፤ ከዘመናዊ የትንቢት መልእክቶች ጋር ያለው ግንኙነት፡ 95፤ የጥምና ጊዜ መጽሔቶችን በተመለከተ፡ 92-94፤ ቃል በቃል ከመመዝገብ ጋር ያለው ግንኙነት፡ 92፤ ከታሪክ ጋር ያለው ግንኙነት፡ 91፤ ካልታወቀ ያለፈ ጊዜ ጋር ያለው ግንኙነት፡ 90ቀ.፤ በአዲስም ሆነ በብሉይ ኪዳን አንድ ነው፡ 96ቀ.፤ የነቢያት የቋንቋ አጠቃቀም፡ 87፤ የክርስቶስ ምስክርነት፡ 89፤ የብሉይ ኪዳን ጸሐፊዎች ምስክርነት፡ 86ቀ.፤ የሐዋርያት ምስክርነት፡ 89፤ ከሕግ ጋር ያለው ግንኙነት፡ 91ቀ.።

የአትናቴዎስ የእምነት መግለጫ፡- 33።

ሠላሳ ዘጠኝ አንቀጾች፡- 308።

አውግስጢኖስ፡- 303።

ኢየሱስ ክርስቶስ፡- የክርስቶስ ሰብዓዊነት የተሠራባቸው ነገሮች፡ 123-126፤ በመንፈስ ቅዱስ መሞላቱ፡ 127ቀ.፤ መክበሩ፡ 139ቀ.፤ ሰብአዊነቱ፡ 123-126፤ አፀናነሡ፡ 118ቀ.፤ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ሁሉ ያሉት፡ 128፤ ሰብአዊ ተፈጥሮው ግብረገባዊ ያልሆነ ውሱንነት እንዳለው፡ 126፤ ትንሣኤው፡ 137-139፤ ቅድስናው፡ 121-123፤ የዳዊት ዘር፡ 126፤ ኃጢአት በእርሱ ላይ እንደተላለፈ፡ 122ቀ.፤ ኃጢአት የሌለበት፡ 121-125፤ የሰውን እድገት የተከተለ፡ 128ቀ.፤ ሥቃዩ፡ 135-137፤ ከድንግል መወለዱ፡ 117ቀ.።

የአውግስጢን የእምነት መግለጫ፡- 307።

ከ

የኮንኮርድያ ድንጋጌ፡- 307።

አብርሃም ካይፕሮ፡- 53።

ወ

ጃን ዌስሊ፡ ስለ መንፈስ ቅዱስ ያለው አመለካከት፡- 310።

የዌስትሚኒስቴር የእምነት መግለጫ፡- 307ቀ.፤ ስለ መንፈስ ቅዱስ ሠራዊት፡ 33።

ወንጌል፡- ባሕርዩ፡ 115ቀ.፤ በሕግ ዘመን፡ 116፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በወንጌል ዘመን፡ 116ቀ.።

ዘ

ዘላለማዊ ሕይወት፡- 56።

የ

የኒተራያኒዝም፡- 23።

ደ

የዶርት ሲኖዶስ፡- 308።

ዲበራ:- 74።

ዳግም ልደት:- 168-179፤ የእምነት ውጤት፥ 172፤ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ፥ 170ቀ.፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጉሙ፥ 168፤ ጥቅሙ፥ 168፤ በሃይማኖት መግለጫዎች፥ 307ቀ.፤ ከደኅንነት የማይለይ፥ 175ቀ.፤ የሉተር አመለካከት፥ 169፤ ከሥራ ያልሆነ፥ 172ቀ.፤ በልምምድ ማረጋገጥ አይሆንም፥ 174-176፤ የካልቪን አመለካከት፥ 169ቀ.፤ ከዘላለማዊ ዋስትና ጋር ያለው ግንኙነት፥ 179፤ ከልምምድ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 177ቀ.፤ ከአዲስ ልደት ጋር ያለው ግንኙነት፥ 171፤ ከአዲስ ፍጥረት ጋር ያለው ግንኙነት፥ 171ቀ.፤ ከመንፈሳዊ ትንሣኤ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 171፤ ከአዲስ ባሕርይ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 176ቀ.፤ የሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን አመለካከት፥ 168ቀ.፤ የዘላለምን ሕይወት የመስጠት ሥራ፥ 171ቀ.፤ በሥነ-መለኮት ትምህርት ውስጥ ያለው አጠቃቀም፥ 168-170።

7

ጌዴዎን:- 74።

ጠ

ጥበብ:- የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ፥ 106።

ጸ

ጸጋ፥ ለሁሉ የሚሆን:- 143-156፤ ጠቃሚነቱ፥ 143ቀ.፤ ውሳኔነቱ፥ 154-156፤ የሉተራውያን አመለካከት፥ 147ቀ.፤ ባሕርዩ፥ 146-152፤ ከክርስቲያን ልምምድ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 155፤ ከሥርየት አስገኝ ጸጋ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 146፤ ከማይታገድ ጸጋ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 146፤ ከሚስቲሲዝም ጋር ያለው ግንኙነት፥ 149፤ ከራሽያኒዝም ጋር ያለው ግንኙነት፥ 149፤ ከኃጢአት እገዳ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 152-154፤ ለዓለም በመገለጥ ረገድ ስላለው ግንኙነት፥ 149-152፤ ከበቂ ጸጋ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 146፤ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ያለው ግንኙነት፥ 147ቀ.፤ ስፋቱ፥ 143ቀ.፤ ለሰው ልጅ አስፈላጊነቱ፥ 145ቀ.።

ጸጋ፥ ውጤት-አስገኝ:- 157-166፤ የእግዚአብሔር ሥራ፥ 159ቀ.፤ የመጽሐፍ ቅዱስ መሠረታዊ የእምነት ትምህርት ነው፥ 158ቀ.፤ ያለ ጥርጥር ውጤታማ፥ 160-163፤ በዌስትሚኒስቴር የእምነት መግለጫ

እንደተገለጠው፥ 160፤ የማይገታ፥ 162፤ እርግጠኛነቱ፥ 163ቀ.፤ ትርጉሙ፥ 157፤ ጠቃሚነቱ፥ 157ቀ.፤ በእምነት መግለጫዎች፥ 307ቀ.፤ ተቃውሞ፥ 164-166፤ ከውጤታዊ ጥሪ ጋር ያለው ግንኙነት፥ 158ቀ.፤ ከሰው ጥረት ጋር ያለው ግንኙነት፥ 164ቀ.፤ ከሰው ኃላፊነት ጋር ያለው ግንኙነት፥ 165፤ ከበቂ ጸጋ ጋር ስላለው ግንኙነት፥ 165ቀ.።

ፈ

የፈረንሳይ እምነት መግለጫ፡- 308።

ፈውስ፡- 228።

ፍጥረት፡- እቅድ፥ 66ቀ.፤ ለእግዚአብሔር ክብር የታቀደ፥ 69፤ የፍጥረት ሕይወት፥ 67ቀ.፤ የፍጥረት ሥርዓት፥ 66ቀ.፤ የፍጥረት መጠበቅ፥ 69ቀ.፤ የፍጥረት መታደስ፥ 69ቀ.።

ፍጹማዊነት እና ጁን ይሰሊ፡- 310።

ፐ

ፐላጂየስ፡- 303ቀ.።

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ማውጫ

አሪት ዘፍጥረት

1: 1.....	39፥ 66
1: 2.....	25፥ 29፥ 30፥ 33፥ 38፥ 63፥ 64፥ 66
1: 26.....	68
2: 4.....	39
2: 7.....	68፥ 69
3: 4.....	93
3: 15.....	119
6: 3.....	25፥ 30፥ 106፥ 143፥ 153
6: 9.....	262
8: 1.....	48
9: 5-6.....	154
15: 2.....	40
15: 12.....	80፥ 81
20: 3-7.....	80
20: 7.....	73
22: 13-14.....	40
24: 27.....	278
31: 10-13፥ 24.....	80
37: 5-20.....	80
40: 5-16.....	80
41: 11-13፥ 15-32.....	80
41: 38.....	103
41: 38-40.....	107
42: 9.....	80

አሪት ዘጸአት

3: 2.....	44
3: 13-14.....	39
4: 15.....	98
7: 1.....	74
13: 21.....	44
15: 20.....	74
17: 15.....	40
19: 9.....	79

27: 20-21.....	45
28: 3.....	31፥ 103፥ 108
31: 3.....	103፥ 108
35: 30-35.....	103፥ 108
40: 9-16፥ 34.....	45

አሪት ዘሌዋውያን

2: 1-16.....	45
፩. 8.....	45
9: 24.....	44
10: 2.....	44
14: 10-29.....	45

አሪት ዘኩልቀኦ

11: 17፥ 25.....	103
11: 29.....	30
12: 6.....	80
12: 8.....	74
27: 18.....	103፥ 107

መጽሐፈ መሳፍንት

2: 20፥ 22.....	74
3: 10.....	30፥ 103፥ 107
4: 4.....	74፥ 104
6: 8.....	74
6: 12.....	74
6: 24.....	40
6: 34.....	103፥ 107
10: 11-14.....	74
11: 29.....	103፥ 107
13: 3-20.....	74
13: 25.....	104፥ 108
14: 6፥ 19.....	104፥ 108
15: 14.....	104፥ 108
20: 18፥ 23፥ 28.....	74

መጽሐፈ ሳሙኤል ቀዳማዊ

3: 1.....	74
3: 1-14	79
10: 1.....	46
10: 9-10	104
10: 10.....	107
13: 13-14	75
16: 13.....	46‡ 104‡ 107
16: 14.....	105‡ 199
19: 18-24	75

መጽሐፈ ሳሙኤል ካልዕ

ፆ. 12.....	75
23: 2.....	78
23: 2-3	32‡ 88‡ 89
24: 13.....	75

መጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ

20: 3.....	262
22: 14.....	75

መጽሐፈ ነገሥት ካልዕ

1: 39.....	46
5: 11.....	46
7: 14.....	108
8: 10-11	45
15: 14.....	262
18: 12.....	110
18: 38.....	44
22: 19.....	81

መጽሐፈ ዜና መዋዕል ቀዳማዊ

12: 38.....	262
-------------	-----

መጽሐፈ ዜና መዋዕል ካልዕ

7: 1.....	44
34: 22.....	75

መጽሐፈ ነህምያ

9: 20.....	106‡ 109
------------	----------

መጽሐፈ ኢዮብ

1: 1‡ 8.....	262
26: 13.....	63‡ 65‡ 69
32: 8.....	85
33: 4.....	63‡ 65‡ 68

መዝሙረ ዳዊት

2: 7.....	36
16: 9-10.....	94
16: 10.....	140
19: 1.....	69
22: 1.....	137
23: 5.....	46
33: 6.....	63‡ 64‡ 67‡ 69
37: 37.....	262
40: 6.....	119
41: 9.....	89
45: 7.....	46
51: 11...26‡ 31‡ 105‡ 106‡ 199	
69: 2‡ 14.....	47
75: 5-7	154
101: 2‡ 6.....	262
104: 29-30.....	63‡ 70
104: 30.....	34‡ 35‡ 64
107: 11.....	88
110: 1.....	89
119: 11.....	88
139: 7.....	30‡ 38
143: 10.....	106

መጽሐፈ ምሳሌ

1: 23.....	109
5: 15-16	48
30: 5.....	88

መኃልየ መኃልይ

4: 12፥ 15..... 48

ትንቢተ ኢሳይያስ

1: 1..... 81

1: 7-8 136

6: 1..... 81

6: 1-10 79

6: 1-13 32

6: 9-10 32፥ 90

7: 14 119

8: 3 76

፱. 11 286

11: 2 24፥ 31፥ 291

11: 2-3 117፥ 127

14: 14 250

28: 11 236

32: 15 107፥ 117፥ 291

40: 12-14 64

40: 13 63

41: 17-18 48

42: 1-4 117፥ 127፥ 132

42: 4፥ 6 136

43: 2፥ 19-20 48

44: 2-4 290

44: 3 291

44: 3-5 107፥ 117

48: 16 25

49: 5፥ 8 136

53: 3 135

53: 9 125

58: 11 48

59: 19 25

59: 21 88፥ 89

60: 21 290

61: 1 30

61: 1-2 127፥ 132፥ 133

63: 10 26

63: 10-11 106፥ 153

ትንቢተ ኤርምያስ

1: 9 88

5: 14 44

20: 9 44

23: 6 40

23: 25 80

24: 7 290

31: 12 48

31: 31-34 32፥ 290

31: 33 291

ትንቢተ ሕዝቅኤል

1: 3 81

2: 2 78

3: 12 110

8: 3 78፥ 81

11: 1 78

11: 24 78፥ 81

36: 24-27 291

36: 25-31 290

36: 26 107፥ 117

36: 27 291

37: 14 291

39: 29 291

ትንቢተ ዳንኤል

4: 8 104

5: 11-14 104

6: 3 104

9: 27 284

10: 9 80፥ 81

ትንቢተ ኢዩኤል

2: 28፥ 83

2: 28-29 291

2: 28-32 80፥ 285

2: 29 230

ትንቢተ ሚክያስ

3: 8.....78

ትንቢተ ዘካርያስ

2: 5.....44

4: 6.....25

12: 10.....31፥ 107፥ 117

13: 8-9.....287

14: 16.....290

ትንቢተ ሚላክያስ

3: 3.....44

የማቴዎስ ወንጌል

1: 18.....118፥ 119

1: 20.....31፥ 121

1: 20-21.....118

1: 20-23.....119

2: 1.....120

2: 11.....119

2: 13.....119

2: 20-21.....119

3: 11.....181፥ 193

3: 11-12.....45

3: 12.....45

3: 16.....30፥ 42

3: 17.....131

4: 17.....223

6: 24.....250

9: 13.....159

10: 1.....223

10: 2.....222፥ 223

10: 5-6.....223

10: 7-8.....223

10: 14-15.....98

10: 16.....43

10: 19.....132

10: 20.....30፥ 117

12: 18-21.....132

12: 31-32.....33

12: 20.....249

12: 24.....192

12: 28.....110፥ 133

12: 48.....119

ጾ. 13.....223

13: 22.....260

13: 30.....241

13: 55.....119

16: 18.....224

16: 19.....223

16: 26.....260

19: 28.....168፥ 223

21: 12.....43

22: 14.....159

22: 42-43.....89

22: 43.....78

23: 17.....265

24: 14.....288

24: 22.....284

24: 36.....130

25: 3-8.....46

26: 38.....125

27: 46.....137

28: 19.....26፥ 33፥ 98

የማርቆስ ወንጌል

1: 8.....181፥ 193

1: 10.....42

1: 12.....135

2: 8.....125

3: 13.....223

3: 14.....222፥ 223

3: 31.....119

5: 30.....134፥ 227

6: 3.....119

6: 13.....46

6: 30.....222

8: 12.....	125
11: 15.....	43
12: 36.....	89
13: 11.....	117፥ 132
13: 32.....	130
14: 34.....	125

የሉቃስ ወንጌል

1: 15.....	117፥ 127፥ 176፥ 243፥ 244
1: 35.....	118፥ 119
1: 41.....	117፥ 243፥ 244
1: 43.....	119
1: 67.....	117፥ 243፥ 244
2: 5-7፥ 16፥ 34፥ 48፥ 51.....	119
2: 7.....	121
2: 24.....	43
2: 25.....	117
2: 40፥ 52.....	129
3: 16.....	181፥ 193
3: 22.....	43
4: 1.....	127፥ 243፥ 244
4: 14.....	133፥ 135
4: 14-15.....	133
4: 14-18.....	110
4: 17-21.....	117
4: 18.....	30፥ 202
4: 18-19.....	133
4: 21.....	132
5: 17.....	134፥ 228
6: 13.....	222፥ 223
6: 19.....	134፥ 228
8: 19-20.....	119
8: 46.....	134፥ 228
10: 16.....	98
11: 13.....	31፥ 38፥ 199
11: 20.....	133
ፆ. 12.....	60
12: 12.....	117፥ 132

ፆ. 16.....	60
18: 15-16.....	176
22: 32.....	170
22: 42.....	253
22: 49.....	192
23: 46.....	125
24: 49.....	42

የዮሐንስ ወንጌል

1: 1.....	121፥ 330
1: 3.....	62
1: 4.....	68
1: 12-13.....	162
1: 13.....	171፥ 172
1: 32.....	43
1: 33.....	181፥ 193
2: 14፥ 16.....	43
3: 1-21.....	286፥ 290
3: 2.....	266
3: 3-7.....	171
3: 5.....	47፥ 57
3: 6.....	38
3: 7.....	172
3: 8.....	49
3: 18.....	166
3: 34.....	128
4: 14.....	48
5: 21.....	171
5: 25.....	172
6: 27.....	204
6: 37.....	164፥ 165
6: 39.....	164
6: 44.....	146
ፆ. 7.....	48
7: 37-39.....	48፥ 197፥ 198
7: 38-39.....	105፥ 280
8: 44.....	261
8: 46.....	125
10: 17-18.....	138

10: 36.....	265
11: 25.....	57‡ 138
11: 33.....	125
12: 27.....	125
13: 21.....	125
13: 20.....	98
13: 34.....	260
14: 6.....	57
14: 10.....	130
14: 16.....	32‡ 37
14: 16-17.....	55
14: 17.....	31‡ 105
14: 20.....	184
14: 26.....	25‡ 32‡ 37‡ 55‡ 136
15: 1-8.....	275
15: 5.....	271‡ 276
15: 12.....	260
15: 26.....	25‡ 32‡
34‡ 35‡ 36‡ 37‡ 55‡ 136	
15: 27.....	98
16: 7.....	32‡ 37‡ 55
16: 7-11.....	286
16: 8.....	25‡ 151
16: 11.....	152
16: 12-13.....	276
16: 12-15.....	98‡ 276
16: 13.....	25‡ 55‡ 98‡ 105
16: 13-14.....	25‡ 69‡ 132
16: 10.....	151
16: 13-15.....	37
17: 12.....	164
17: 15.....	260
17: 17.....	266
17: 19.....	265
17: 20.....	98
17: 21.....	60
17: 23.....	186
19: 25-27.....	119
20: 22.....	117

የሐዋርያት ሥራ

1: 4.....	187
1: 5.....	181‡ 187‡ 188‡ 192
1: 8.....	98‡ 187
1: 14.....	119
1: 16.....	78‡ 89
1: 22.....	224
1: 25-26.....	222
ጦ. 2.....	189‡ 231
2: 1-2.....	49
2: 1-4.....	224
2: 1-13.....	229
2: 3.....	44
2: 4.....	44‡ 49‡
187‡ 229‡ 233‡ 243‡ 245‡	
2: 8-11.....	229
2: 16-21.....	80‡ 83‡ 285
2: 18.....	230
2: 19-21.....	285
2: 23.....	56
2: 24.....	138
2: 25-31.....	94
2: 27.....	125
2: 39.....	176
2: 47.....	183
4: 8.....	243‡ 245‡ 247
4: 24-25.....	89
4: 25.....	78
4: 27.....	202
4: 31.....	243‡ 245‡ 248
5: 1-4.....	33
5: 9.....	30
5: 15-16.....	223
5: 32.....	199
6: 3.....	243‡ 245
7: 55.....	243‡ 245‡ 248
8: 14-20.....	199‡ 200
8: 17.....	201

8: 29.....	25
8: 39.....	30
9: 6፥ 15.....	223
9: 15-17.....	98
9: 17.....	243፥ 245፥ 248
ሞ. 10.....	200
10: 19-21.....	26
10: 38.....	202
10: 46.....	188፥ 230፥ 231፥ 233
11: 15.....	230፥ 232
11: 15-17.....	188
11: 16.....	181፥ 187፥ 188
11: 17.....	197፥ 198፥ 234
11: 24.....	243፥ 245፥ 248
11: 27-28.....	225
13: 1.....	225
13: 2.....	25፥ 223
13: 9.....	243፥ 245፥ 248
13: 11.....	229
13: 52.....	243፥ 245፥ 248
14: 14.....	222
15: 32.....	225
16: 6ቀ.	225
16: 6-7.....	252
16: 7.....	25፥ 30
16: 16-18.....	223
18: 9-10.....	225
ሞ. 19.....	232
19: 1-6.....	199፥ 201
19: 2.....	201
19: 6.....	231፥ 201፥ 233፥ 230፥ 234
19: 10.....	252
20: 32.....	265
21: 9.....	225
21: 10-11.....	225
22: 10፥ 14፥ 15.....	223
22: 17-21.....	225
26: 18.....	265

27: 23-24.....	225
28: 8-9.....	223
28: 25.....	32፥ 78፥ 79፥ 90
28: 26-27.....	32

ሮሜ

1: 1...158፥ 159፥ 160፥ 222፥ 223	
1: 4.....	30፥ 31፥ 139
1: 6፥ 7.....	158፥ 159
1: 11.....	211
1: 16.....	147
5: 5.....	197፥ 198
5: 12-21.....	123
5: 15-16.....	211
5: 21.....	261
ሞ. 6.....	261
6: 1-5.....	185
6: 6.....	261፥ 272
6: 12.....	273
6: 13.....	171፥ 172፥ 250
6: 23.....	211
ሞ. 7.....	261
7: 15-24.....	270
8: 2.....	30፥ 31፥ 38፥ 270
8: 3.....	122
8: 5-6.....	308
8: 7.....	146
8: 9.....	30፥ 35፥ 36፥ 46፥ 246፥ 197
8: 11.....	30፥ 138፥ 197
8: 14.....	25፥ 252፥ 278
8: 15.....	31
8: 16.....	278
8: 26.....	25፥ 59፥ 279
8: 28.....	158፥ 159፥ 163፥ 279
8: 29.....	56፥ 267
8: 30.....	158፥ 159፥ 163
9: 11፥ 24.....	158

10: 14፥ 17.....	147
11: 25.....	285
11: 29.....	158፥ 211
፱. 12.....	219
12: 1.....	251
12: 1-2.....	277
12: 2.....	260
12: 3-8.....	184
12: 5.....	213
12: 6.....	211፥ 212፥ 225
12: 7.....	215፥ 216
12: 8.....	216፥ 218፥ 219
13: 1-7.....	154
13: 12.....	42
13: 14.....	261
15: 16.....	59፥ 265
16: 7.....	222

1ኛ ቆሮንቶስ

1: 1.....	158፥ 159፥ 222
1: 2.....	158፥ 159፥ 265
1: 7.....	211፥ 212
1: 9.....	158
1: 18.....	145
1: 23-24.....	159
1: 24፥ 26.....	158
1: 30.....	265
2: 7.....	56
2: 9-3፥ 2.....	277
2: 9-3፥ 4.....	241
2: 10-11.....	24፥ 38
2: 11-12.....	35
2: 12.....	197፥ 198
2: 13.....	99
2: 14.....	145
3: 3.....	241
3: 16.....	33
4: 6፥ 9.....	222
4: 12.....	61

5: 5.....	261
6: 11.....	30፥ 265
6: 14.....	260
6: 15.....	183
6: 19.....	33፥ 198፥ 203፥ 244
6: 19-20.....	197
7: 7.....	211
7: 14.....	176፥ 265
7: 15፥ 17፥ 18፥ 20-22፥ 24 ...	158
8: 6.....	57
9: 1.....	224
11: 3.....	183
11: 26.....	148
11: 31.....	255
11: 31-32.....	257
፱. 12-14.....	210፥ 211
12: 4.....	211፥ 212
12: 7.....	213
12: 7ቀ.	210
12: 8.....	227
12: 8-10.....	219
12: 9.....	211፥ 212፥ 228
12: 10.....	225፥ 230፥ 234፥ 238
12: 11.....	24፥ 212፥ 213
12: 12-13.....	276
12: 12-14.....	183
12: 13.....	182፥ 183፥ 187፥ 192፥ 197፥ 247፥ 23
12: 22፥ 27.....	213
12: 27-28.....	184
12: 28.....	211፥ 212፥ 213፥ 215፥ 216፥ 217፥ 22
12: 30.....	211፥ 212፥ 228፥ 230፥ 231
12: 31.....	211፥ 212
፱. 13.....	214፥ 234
13: 1.....	231
13: 8.....	227፥ 235፥ 237
14: 1-12፥ 13-38፥ 40.....	235

14: 1-40	225፥ 230
14: 2፥ 4-6፥ 13፥ 18፥ 27	231
14: 3	226
14: 4	186
14: 5	214
14: 19	214፥ 227፥ 235
14: 21-22	235፥ 236
14: 22	227
14: 23	231፥ 235
14: 26-28	238
14: 31	227
14: 37	98፥ 99
14: 39	231፥ 235
15: 7	222

2ኛ ቆሮንቶስ

1: 11	211
1: 21	202
1: 22	43፥ 46፥ 203፥ 204፥ 205
3: 3፥ 18	30
4: 4	146፥ 261
4: 13	31
5: 3	42
5: 5	43፥ 197፥ 198፥ 203
5: 17	171፥ 172፥ 177
5: 21	122፥ 125
7: 1	261፥ 263፥ 264
8: 23	222
10: 2-3	261
10: 5	260
11: 14	261
12: 12	224፥ 228
13: 14	26፥ 33

ገላትያ

1: 6፥ 15	158
1: 7-8	99
1: 19	222
2: 9	222

2: 20	272፥ 275
3: 2	197
3: 3	264
3: 24	115
3: 27	182
4: 4	115፥ 119፥ 121
4: 6	30፥ 35፥ 36፥ 197፥ 278
5: 5	259፥ 258
5: 8፥ 13	158
5: 16	241፥ 249፥ 258
5: 16-24	261
5: 17	270
5: 18	278
5: 22-23	275፥ 276
6: 8	261
6: 14	260
6: 15	177

ኤፌሶን

1: 6	186
1: 10	61
1: 13	46፥ 204፥ 205
1: 13-14	25
1: 14	43፥ 203
1: 17	24፥ 31
1: 17-20	138
1: 18	158
1: 22-23	183
2: 1	176
2: 3	261
2: 5	171፥ 172
2: 5-6	172
2: 8	164
2: 10	172፥ 171፥ 280
2: 16	183
2: 20-22	224
2: 22	33
3: 1-12	224
3: 2	61

4: 1.....	158
4: 4.....	30፥ 158
4: 4-5	183
4: 5.....	182
4: 6.....	57
4: 7-16	184
4: 11.....	211፥
215፥ 217፥ 218፥ 223፥ 224	
4: 12.....	264
4: 12-13፥ 15	242
4: 16.....	183፥ 184
4: 18.....	146
4: 22.....	261
4: 24.....	42፥ 171፥ 172፥ 177
4: 30.....	24፥ 26፥
46፥ 204፥ 205፥ 249፥ 254፥	
5: 18.....	203፥ 243፥ 245፥ 246
5: 18-20	279
5: 23-24	183
5: 25-27	184
5: 26.....	47፥ 266
5: 27.....	266
5: 29፥ 30-32	183
6: 11-17	42
6: 12.....	260
6: 16.....	250

ፈልጽሰዩስ

1: 6.....	179
1: 19.....	30
2: 13.....	163፥ 271፥ 274
2: 5-11	253
2: 25.....	222
3: 11.....	264
3: 12.....	263፥ 264
3: 15.....	263
4: 13.....	183

ቁላስይስ

1: 10.....	241
1: 16-17	62
1: 18፥ 24.....	183
1: 25-26.....	61
2: 12.....	172፥ 182፥ 185
2: 19.....	183
3: 1-2	172
3: 9-10	261
3: 10፥ 12.....	42
3: 15.....	158
4: 12.....	263

1ኛ ተሰሎንቄ

1: 1.....	222
2: 6.....	222
2: 12.....	158
4: 2.....	99
4: 3-4	266
4: 7.....	158
4: 15.....	99
5: 8.....	42
5: 14-18	260
5: 19.....	249
5: 24.....	158

2ኛ ተሰሎንቄ

2: 3.....	153
2: 3-10	154
2: 7.....	25፥ 106፥ 153፥ 287፥ 288
2: 13.....	38፥ 59፥ 265
2: 14.....	158
3: 6፥ 12፥ 14.....	99

1ኛ ጢሞቴዎስ

4: 5.....	265
4: 14.....	211፥ 212

5: 18.....	99
6: 12.....	158፥ 159

2ኛ ጢሞቴዎስ

1: 6.....	211፥ 212
1: 9.....	56፥ 158
3: 16.....	86
4: 5.....	217

ቲቶ

1: 2.....	56
1: 7-8.....	61
3: 5.....	57፥ 168፥ 171

ዕብራውያን

1: 1.....	33
1: 9.....	46
2: 10.....	130
2: 11.....	265
2: 14.....	119፥ 125
2: 18.....	130
3: 1.....	158
3: 7.....	78፥ 90
4: 12.....	148
4: 15.....	125
5: 8.....	130
7: 26.....	125
9: 6-8.....	78
9: 13-14.....	266
9: 14.....	30፥ 38፥ 136
9: 15.....	158
10: 5.....	119
10: 10.....	265
10: 14.....	263፥ 264፥ 265
10: 15.....	78
10: 15-16.....	90
10: 15-17.....	32
10: 29.....	31

11: 34.....	250
11: 37.....	192
12: 5-6.....	257
12: 14.....	267
12: 29.....	44
13: 7.....	217
13: 8.....	129
13: 12.....	265
13: 21.....	263

1ኛ ጴጥሮስ

1: 2.....	265
1: 7.....	44
1: 10-11.....	96
1: 11.....	30
1: 15.....	158
1: 19.....	126
2: 2.....	242
2: 9.....	158፥ 159፥ 171
2: 21.....	158
2: 22.....	126
2: 24.....	124
3: 9.....	158
3: 15.....	265
3: 18.....	139፥ 140
3: 19.....	139
4: 10.....	211፥ 212፥ 213
4: 14.....	30፥ 31
4: 14-15.....	258
5: 8.....	261
5: 10.....	158

2ኛ ጴጥሮስ

1: 3.....	158፥ 159
1: 10.....	158
1: 20-21.....	90
1: 21.....	33፥ 49፥ 78
3: 9.....	143

3: 16.....	99
3: 18.....	242፥ 266

1ኛ ዮሐንስ

1: 5-2:2.....	255
1: 8.....	261፥ 270
1: 9.....	255
2: 1-2.....	256
2: 15.....	260
2: 20.....	31፥ 199፥ 202
2: 27.....	199፥ 202፥ 238፥ 277
3: 5.....	126
3: 6-9.....	267፥ 268
3: 24.....	197፥ 278
4: 1፥ 2.....	239
4: 13.....	197፥ 278
4: 17-18.....	263
5: 12.....	57፥ 171

ያዕቆብ

1: 4.....	263
1: 17-18.....	171
1: 18.....	171፥ 172
4: 4.....	260
4: 5.....	270
5: 14.....	46

ይሁዳ

1.....	265
9.....	261
14.....	73
19.....	198

ራእይ

1: 4.....	30
1: 14.....	44
2: 16.....	192

3: 1.....	30
6: 6.....	46
6: 8.....	192
7: 1.....	48
7: 3.....	287
7: 9-17.....	285
12: 6.....	287
12: 9.....	154
12: 14-16.....	287
13: 10.....	192
19: 8፥ 13-14.....	42
22: 17.....	29
22: 18-19.....	227
22: 19.....	98

ያለፉት አራት ክፍለ-ዘመናት የእምነት መግለጫዎች

<u>ስም</u>	<u>ቀን</u>	<u>ቡድን</u>	<u>አገር</u>
Schleitheim Articles	1527	Anabaptist	Switzerland
Luther's Small & Large Catechisms	1529	Lutheran	Germany
Augsburg Confession	1530	Lutheran	Germany
Confession of Basel	1534	Reformed	Switzerland
1st Helvetic Confession	1536	Reformed	Switzerland
Smalcald Articles	1537	Lutheran	Germany
Council of Trent	1545-63	Roman Catholic	
Gallic (French) Confession	1559, 71	Reformed	France
Scottish Confession	1560	Reformed	Scotland
Belgic Confession	1561	Reformed	Belgium/ Holland
Heidelberg Catechism	1563	Reformed	Germany
Thirty-nine Articles	1563	Reformed	England
2nd Helvetic Confession	1566	Reformed	Switzerland
Book of Concord (Concordia Formula)	1580	Lutheran	
Irish Articles	1615	Reformed	Ireland
Canons of Dort	1619	Reformed	Holland
Westminster Confession	1647	Reformed	England
Savoy Confession	1658	Congregational	England
Saybrook Platform	1708	Congregational	USA
Articles of Religion	1784	Methodist	USA
New Hampshire Confession	1833	Baptist	USA
Vatican Council I	1870	Roman Catholic	
Vatican Council II	1965	Roman Catholic	